

NOVUM

Muzeum Jindřichohradecka

březen 2015

NOVINKY Z MUZEJNÍ KNIHOVNY

Při příležitosti letošního šestého ročníku celostátní akce Březen – měsíc čtenářů, který vyhlašuje Svaz knihovníků a informačních pracovníků, připomínáme již tradičně v krátkém přehledu, co se v loňském roce dělo v knihovně Muzea Jindřichohradecka, a především co knihovna připravuje na letošní rok pro své příznivce.

V roce 2014 prezentovala knihovna své fondy na řadě výstav. Na žádost Národní knihovny byla připravena nová verze úspěšné výstavy devoční grafiky z fondů našeho muzea s názvem *Obrázky z poutí*.

Od 6. května do 22. června bylo v Galerii Klementinum vystaveno celkem 198 svatých obrázků z našich sbírek doplněných knihami a trojrozměrnými předměty s tematikou náboženských poutí. V říjnu 2014 představilo muzeum veřejnosti ve výstavní síni V jezuitském semináři jednu ze svých cenných a zároveň velmi zajímavých sbírkových knih - album s rytinami zvířat z cyklu italského umělce Antonia Tempe-

ty. Kromě samotného originálu zde mohli návštěvníci prohlížet zvětšené reprodukcce původních rytin, jejich nově zhotovené kopie, nahlédli do náročného procesu restaurování alba a prostřednictvím nové výstavní techniky prolístovali jeho digitální kopii zhotovenou pro virtuální badatelské prostředí Manuscriptorium za podpory Ministerstva kultury ČR. Svazek byl kompletně restaurován v roce 2009 na Vyšší odborné škole grafické v Praze.

Loňský 18. celostátní Týden knihoven byl věnován představení muzejních knihoven veřejnosti. Naše knihovna připravila tradiční dílny pro školy týkající se aktuálního tématu – 100. výročí začátku 1. světové války. Dílen s názvem *Velká válka v Ohlase od Nežárky* se během dvou dnů zúčastnilo rekordních 325 studentů a žáků základních a středních škol.

A co muzejní knihovna chystá na letošní rok? Ve čtvrtek 22. dubna bude otevřena výstava Josef Brchaň – Řemeslo knižní vazby, která představí dílo známého jindřichohradeckého knihaře. Výstava bude připravena v prostorách expozice Landfrasova tiskárna, aby tak reflektovala těsné spojení knihařské dílny Brchaňů s Landfrasovou tiskárnou. Na říjen 2015 je pak do výstavní síně V jezuitském semináři připravena výstava *22+6 nej* (restaurované a digitalizované rukopisy a staré tisky ze sbírky Muzea Jindřichohradecka). Výstava

poskytne zájemcům jedinečnou možnost vidět ucelený soubor originálů nejcennějších a nejunikátnějších rukopisů a starých tisků se sbírek muzea, které byly digitalizovány na základě grantu v roce 2014 a jsou nyní přístupny celé široké veřejnosti prostřednictvím digitální knihovny Manuscriptorium. V souvislosti s konáním této výstavy budou připraveny pro školy dílny s tematikou možností využití digitálních dokumentů pro výuku.

Štěpánka Běhalová

ARCHEOLOGIE MUZEA JINDŘICHOHADECKA V ROCE 2014 /II. část/

Neméně zajímavé archeologické nálezy pochází ze Slavonicka a okolí. Pro Sdružení Landštejn jsme zde dozorovali stavbu nového vodovodního potrubí poblíž Starého Města pod Landštejnem. I když se jednalo o výkopy převážně v loukách, přesto se nám podařilo doložit stopy středověkého osídlení, a to především v poloze nad obcí Podlesí. Přímo ve Slavonicích jsme pak dozorovali renovaci jednolodní hřbitovní kaple sv. Kříže. Předpokládáme, že zde nejprve existoval od II. poloviny 16. století protestantský hřbitov. Tuto hypotézu dokládá pískovcový portál s tématem Posledního soudu, který pochází z původní hřbitovní brány z roku 1586, jenž byl zasazen do novostavby barokní hřbitovní kaple vystavěné roku 1702 Eliášem Natzerem. I když zde byly při odvlhčení kaple objeveny pouze ojedinělé zlomky fragmentů užitkové keramiky, přesto se nám výzkumem podařilo doložit dataci výstavby tohoto objektu.

dáme, že zde nejprve existoval od II. poloviny 16. století protestantský hřbitov. Tuto hypotézu dokládá pískovcový portál s tématem Posledního soudu, který pochází z původní hřbitovní brány z roku 1586, jenž byl zasazen do novostavby barokní hřbitovní kaple vystavěné roku 1702 Eliášem Natzerem. I když zde byly při odvlhčení kaple objeveny pouze ojedinělé zlomky fragmentů užitkové keramiky, přesto se nám výzkumem podařilo doložit dataci výstavby tohoto objektu.

Ze Slavonicka pochází také poměrně unikátní nález kamenné vrtané eneolitické motyky - tesly. Byla nalezena náhodně sice již před řadou let při stavebních úpravách jednoho z domů v příhraniční obci Hluboká, do sbírek našeho muzea jsme ji však získali až díky vedení obce Dešná a samotnému nálezci v prosinci loňského roku. Jedná se o část (asi 2/3) pracovního nástroje o dochované délce 12,5 cm a šířce 3 cm, který byl k základům domu umístěn nejspíše druhotně v novověku, tedy nejspíše

v souvislosti s pověrou o tzv. hromových klínech. Přesto se jedná o jeden z nejzajímavějších a především nejstarší nález, který naše Muzeum Jindřichohradecka v roce 2014 získalo.

V samotném závěru bych rád alespoň stručně představil archeologický výzkum, který naše muzeum provádělo od roku 2013 do podzimu 2014 v Dačicích. Jednalo se o sondáž v objektu čp. 8/I v Krajčívově ulici. Majitel domu se rozhodl pro celkovou rozsáhlou rekonstrukci objektu, který měl původně pozdně gotický až ranně renesanční základ. V celkem 4 sondážích jsme objevili kulturní horizonty osídlení od II. poloviny 15. století po nedávnou současnost. Zcela ojedinělým pak byl nalezený zlomek zásobní nádoby s kyjovitým okrajem a výzdobou v podhrdlí. Je datován do II. poloviny 13. století, avšak do místa objektu se dostal nejspíše až druhotně, pravděpodobně s navážkou terénu ve svahu nad domem. Přesto jsme výzkumem doložili konkrétní středověké až novověké osídlení Dačic vztahující se k jednomu ze zdejších domů a jeho nejbližšího okolí.

Jak zaznělo již v úvodu, nedílnou součástí práce archeologa je zpracování nálezů. To také bude hlavní náplň naší práce v zimních a jarních měsících roku 2015. S konkrétními výsledky vás pak rádi seznámíme formou přednášek a článků.

Vladislav Burian

VELKÁ VÁLKA

ve sbírce Muzea Jindřichohradecka

Ke sbírkovým předmětům, které jsou spojeny s tematikou 1. světové války, patří také knihy a periodika z knihovny Muzea Jindřichohradecka. V této souvislosti je nutné připomenout především významný regionální týdeník *Ohlas od Nežárky*, který vycházel v letech 1871–1942. Jeho strany pravidelně přinášely místním všechny informace o událostech předcházejících počátku 1. světové války a i z jejího průběhu. Redakce *Ohlasu od Nežárky*, která měla sídlo v tiskárně na Balbínově náměstí, se stala místem, kde se soustředila řada válečných sbírek a její majitel Vilém Landfras patřil mezi štědré přispěvatele. Nabyla tak důvěry u dárců i organizátorů sbírek. Stránky týdeníku pak zprostředkovávaly pro místní občany tok informací z mocnářství, fronty, místní samosprávy, místních nemocnic a dalších organizací. Mezi ně patřil především Červený kříž a místní spolky, které pořádaly veřejné sbírky nebo organizovaly jinou formu válečné podpory.

Od počátku války *Ohlas* zveřejňoval seznamy zraněných, kteří byli přivezeni do nově zřízených vojenských nemocnic v budovách chlapecké a dívčí měšťanské školy a na zámku, a seznamy padlých zdejšího pluku. Kromě toho však týdeník na svých stránkách otiskoval i zajímavá beletristická vyprávění, která přinášela čtenářům pohodu šťastných předválečných let, jako bylo vzpomínkové vyprávění jindřichohradeckého rodáka Ferdinanda Strejčka s názvem *Jindřichův Hradec let osmdesátých* v roce 1915 nebo historické práce z dějin města v letech následujících.

Kromě toho Landfrasové ve svém knihkupectví distribuovali všechny potřebné tiskopisy, prodávali mapy z bojišť, nově vydané pohlednice zdejších vojenských nemocnic, korespondenční lístky, ale také například válečné kuchařky a podobně.

řelého následníka trůnu a detailnímu popisu průběhu zločinu. Samostatný příspěvek byl věnován návštěvám Ferdinanda v Jindřichově Hradci. Bylo zde zveřejněno i množství drobných zpráv o projevech smutku ve městě. Muzeum Jindřichohradecka toto číslo uchovává v několika kusech včetně čísla v samostatné původní smuteční vazbě zhotovené z hedvábí se zlatým potiskem, které bylo zhotoveno v omezeném počtu kusů.

Ohlas od Nežárky je všem zájemcům dostupný v digitální podobě v badatelně Muzea Jindřichohradecka v rámci hodin pro veřejnost každé pondělí a středu 12.30-15.30 hodin.

Z p r á v y

Knihovna Muzea Jindřichohradecka s badatelnou ve Štítného ulici poskytuje služby pro veřejnost celoročně v pondělí a ve středu od 12.30 do 15.30 hodin.

EXPOZICE MUZEA JSOU DO 31. BŘEZNA UZAVŘENY.

Setkání spolku Přátelé starého Jindřichova Hradce se bude konat **v pondělí 9. března od 19.00 hodin** v konferenčním sále muzea ve Štítného ul. Na programu je přednáška Mgr. Vladislava Buriana s názvem **LETCI Z JINDŘICHOHADECKA NA BOJIŠTÍCH II. SVĚTOVÉ VÁLKY**. Dozvíte se i neznámá fakta o osudech třinácti čs. válečných letců z území našeho regionu a nejbližšího okolí. Vstup volný nejen pro členy spolku.

Klub historie letectví pořádá **v pátek 27. března 2015 od 18.00 hodin** ve spolupráci s Muzeem Jindřichohradecka a za podpory Města Jindřichův Hradec své setkání. Na programu jsou autobiografické vzpomínky excelentního čs. vojenského pilota a autora stejnojmenné knihy „**LÉTAL JSEM PATNÁCTKU**“ plk. v. v. Míty Mike Miloty. Akce se koná v konferenčním sále muzea ve Štítného ulici. Vstup volný nejen pro členy klubu.

Muzeum Jindřichohradecka pořádá ve středu 18. března od 19.00 hodin v barokní kapli Nanebevzetí Panny Marie ve Štítného ulici **koncert dvou japonských umělekyní** s názvem **JABLÚČKO A SAKURA**. Účinkují: **Yukiko Sawa - klavír a Nao Higano - zpěv**. Na programu: Leoš Janáček, Akira Nakata, Josef Melnar, Rentaro Taki, Tadashi Manjohme, Yasushi Akutagawa, Yoko Kanno, Mikuláš Schneider-Trnavský. Vstupné 100 Kč. Vstupenky lze předem zakoupit v pokladně muzea ve Štítného ulici od 1. března 2015.

Muzeum Jindřichohradecka vydalo obsáhlou **monografii Antonína Špáta NABLÍZKU JE ČLOVĚK**. Kniha obsahuje výběr černobílých fotografií z průběhu celé dosavadní tvorby tohoto fotografa, který žije v Lodhěřově u J. Hradce. Muzeum Jindřichohradecka a spolek Přátelé starého Jindřichova Hradce vydalo za výrazné podpory Nadačního fondu Města Jindřichův Hradec **publikaci „JINDŘICHOHADECKÝ ULIČNÍK“ o historii pojmenování ulic a náměstí našeho města**. Kniha je možno si zakoupit v Informačním středisku a v knihkupectví „U Lenky“ v Panské ulici, v Galerii Inspirace na nám. Míru a v kanceláři muzea ve Štítného ulici za 240 Kč. **Jindřichohradecký Uličník si členové spolku Přátelé starého JH mohou zakoupit za zvýhodněnou cenu 180 Kč buď u předsedy spolku Jiřího Langeru v Galerii Inspirace nebo u Pavly Míchalové v kanceláři muzea ve Štítného ulici.**

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Píkal

Výkonný redaktor: Pavla Míchalová

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka,

Telefon: 384 363 660 (pokladna),

Balbínovo náměstí 19/I,

384 363 661 (pracovny),

Ročník XXIV. 3/2015

Registrační značka: MK ČR 11673

www.mjh.cz

Jindřichův Hradec, 377 01

E-mail: muzeum@mjh.cz